

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته مشاوره خانواده

رابطه سبک زندگی و عمل به باورهای دینی با رضایت زناشویی زوجین

استاد راهنما:

دکتر حمید علیزاده

استاد مشاور:

دکتر محمود گلزاری

پژوهشگر:

رؤیا حساس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

رابطه سبک زندگی و عمل به باورهای دینی با رضایت زناشویی زوجین

استاد راهنما:

دکتر حمید علیزاده

استاد مشاور:

دکتر محمود گلزاری

پژوهشگر:

رؤیا حساس

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تبیین و پیش‌بینی میزان رضایت زناشویی بر اساس سبک زندگی و عمل به باورهای دینی زوجین شهر تهران بوده است. بدین منظور از طریق نمونه‌گیری چند مرحله‌ای ابتدا دو منطقه یک و پنج شهر تهران به عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب شد، سپس دو فرهنگسرای وابسته به شهرداری در حال فعالیت در این دو منطقه (ملل و فردوس) انتخاب شده و پس از هماهنگی با فرهنگسراها تعداد ۴۰۰ پرسشنامه (برای هر فرهنگسرا ۲۰۰ پرسشنامه، معادل ۱۰۰ زوج) در اختیار والدینی قرار گرفت که یا خود و یا کودک آنها در برنامه‌های تابستانی این دو فرهنگسرا شرکت کرده‌اند و از آنها درخواست شد که به جز خود همسر ایشان نیز پرسشنامه را تکمیل کرده و در اختیار پژوهشگر قرار دهند. داده‌های پژوهش از طریق پرسشنامه رضایت زناشویی اینریچ، پرسشنامه مقیاس‌های اساسی آدلری برای موفقیت بین فردی - نسخه بزرگسالان (BASIS-A)، پرسشنامه معبد برای اندازه‌گیری عمل (نه اعتقاد و نگرش) به باورهای دینی جمع آوری شد. نتایج تحلیل داده‌ها با استفاده از رگرسیون چندگانه نشان داد که فقط ضرایب رگرسیونی محاسبه شده در خصوص مؤلفه‌های نقش مذهب در زندگی، محتاط بودن و مستحق بودن در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$) معنی‌دار است و سایر ضرایب رگرسیونی مربوط به دیگر مؤلفه‌های سبک زندگی و عمل به باورهای دینی معنی‌دار نمی‌باشند. همچنین نتایج تحلیل‌های همبستگی حاکی از رابطه معنادار رضایت زناشویی زنان تنها با خرده مقیاس سخت‌گیری در مردان؛ رابطه معنادار خرده مقیاس ارتباطات زنان با دو خرده مقیاس محتاط بودن (با علامت منفی) و سخت‌گیری مردان؛ حل تعارض زنان با سه خرده مقیاس تعلق - علاقه اجتماعی، کنار آمدن و ملایمات؛ همبستگی معنادار تمامی خرده مقیاس‌های عمل به باورهای دینی زنان با تعلق - علاقه اجتماعی مردان؛ همبستگی معنادار خرده مقیاس‌های عمل به باور دینی زنان (به جز خرده مقیاس عمل به مستحبات) با کوشش برای کمال مردان؛ همبستگی معنادار تمامی خرده مقیاس - های عمل به باورهای دینی مردان به جز عمل به مستحبات با خرده مقیاس کوشش برای کمال زنان؛ و همبستگی معنادار بین تمامی خرده مقیاس‌های عمل به باور دینی به جز انجام مستحبات و رضایت زناشویی و تحریف آرمانی بوده است.

واژگان کلیدی: رضایت زناشویی، سبک زندگی، عمل به باورهای دینی، زوجین

تقدیر و تشکر

عارف از پرتو می راز نـهانی دانست

گوهر هر کس از این لعل توانی دانست

قدر مجموعه گل مرغ سحر داند و بس

که نه هر کو ورقی خواند معانی دانست

حافظ

بر خود فرض می‌دانم از زحمات و راهنمایی‌های **جناب آقای دکتر حمید علیزاده** که در تمام مراحل پژوهش از هیچ کوششی دریغ نـورزیده و رهنمودهای ارزنده‌ای نمودند و همچنین از **جناب آقای دکتر محمود گلزاری** که مشاوره رساله اینجانب را متقبل شدند و در این پژوهش همواره از اندوخته‌های علمی-شان بهره‌مند شده‌ام، تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از **جناب آقای دکتر** که با درایت و حسن نظر داوری این پژوهش را برعهده گرفتند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایم.

انجام این پژوهش ملازم با سختی‌هایی برای **همسر همیشه همراهم و فرزندان عزیزم، ایلیا و طاها** بود که صبـورانه لحظاتی را به وادی مهر سپردند که باید در کنار آنها می‌بودم، ولی به مطالعه و پژوهش می‌پرداختم. به خاطر تفاهم و تحملی که از خود نشان دادند از آنها قدردانی می‌کنم.

تقدیم

۰

ہمسرو فرزند ان عزیزم

فهرست مطالب

عنوان	أ.....
تقديم	د.....
فهرست مطالب	ه.....
فهرست جداول	ح.....
فهرست اشكال	ى.....
فصل يك	١.....
كلييات پژوهش	١.....
مقدمه	٢.....
بيان مسئله	٣.....
اهميت و ضرورت پژوهش	٤.....
اهداف پژوهش	٥.....
فرضيه هاى پژوهش	٦.....
تعريف نظري و عملياتي	٦.....
فصل دوم	٨.....
پيشينه پژوهش	٨.....
رضاييت از زندگي	٩.....
رضاييت زناشويي در چارچوب نظريهها	١٠.....
نظريه تبادل اجتماعي	١٠.....
نظريه چرخه زندگي زناشويي	١٠.....
نظريه دلبيستگي	١١.....
نظريه شناختي- رفتاري	١١.....
نظريه رفتاري	١٢.....
نظريه روان تحليلي	١٢.....
نظريه روانشناسي فردي آدلر	١٢.....
عوامل مؤثر بر رضاييت زناشويي	١٣.....
روانشناسي آدلر و دينداری	١٥.....
وظايف زندگي	١٦.....
کار	١٧.....
جامعه	١٧.....

۱۷.....	امور جنسی.....
۱۸.....	وظیفه خود.....
۱۸.....	وظیفه معنوی.....
۲۲.....	وظیفه ازدواج (رویکرد اسلامی با تأکید بر دیدگاه آدلر).....
۲۳.....	سبک زندگی.....
۲۴.....	سنجش سبک زندگی.....
۲۷.....	دین و دینداری.....
۳۱.....	عمل به باورهای دینی و پیامدهای آن.....
۳۱.....	رضایت زناشویی و دینداری.....
۳۹.....	فصل سوم
۳۹.....	روش پژوهش
۴۰.....	روش اجرای پژوهش.....
۴۰.....	جامعه، نمونه و روش نمونه گیری.....
۴۰.....	جامعه آماری.....
۴۰.....	نمونه، روش نمونه گیری و حجم نمونه.....
۴۱.....	ابزارهای اندازه گیری پژوهش و نحوه اجرا و ارزشیابی آن.....
۴۵.....	روش تجزیه و تحلیل داده ها.....
۴۶.....	فصل چهارم
۴۶.....	نتایج پژوهش
۴۷.....	یافته های توصیفی.....
۴۷.....	ویژگی های جمعیت شناختی.....
۴۸.....	تحصیلات.....
۴۹.....	مقیاس های اساسی آدلری برای موفقیت بین فردی (BASIS-A).....
۵۰.....	پرسشنامه زوجی اینریچ.....
۵۱.....	عمل به باور های دینی.....
۵۲.....	یافته های استنباطی.....
۷۲.....	فصل پنجم
۷۲.....	بحث و نتیجه گیری
۷۳.....	مقدمه.....
۷۴.....	بحث.....
۸۲.....	نتیجه گیری.....

۸۴.....	محدودیت ها
۸۶.....	پیشنهادات
۸۷.....	پیشنهادات کاربردی
۸۸	منابع
۸۸.....	منابع فارسی
۹۰.....	منابع انگلیسی
۱۰۰.....	پیوست
۱۰۰.....	پیوست الف) ابزارهای اندازه گیری
۱۰۵.....	پیوست ب) شاخص های روانسنجی پرسشنامه ها
۱۰۷.....	پیوست ج) خلاصه ای از برون دادهای آماری

فهرست جداول

- جدول ۱-۳: پایایی خرده مقیاس های پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ..... ۴۲
- جدول ۲-۳: پایایی خرده مقیاس های پرسشنامه سبک زندگی ۴۳
- جدول ۳-۳: پایایی پرسشنامه عمل به باورهای دینی ۴۴
- جدول ۱-۴: شاخص های توصیفی مربوط به ویژگی های جمعیت شناختی زوجین به تفکیک زن و مرد ۴۸
- جدول ۲-۴: میزان تحصیلات زوجین به تفکیک زن و مرد ۴۸
- جدول ۳-۴: شاخص های توصیفی مربوط به مقیاس های اساسی آدلری برای موفقیت بین فردی BASIS-A..... ۴۹
- جدول ۴-۴: شاخص های توصیفی مربوط به ابعاد پرسشنامه زوجی اینریچ..... ۵۰
- جدول ۵-۴: شاخص های توصیفی مربوط به ابعاد مقیاس عمل به باورهای دینی (معبد) ۵۱
- جدول ۶-۴: همبستگی خرده مقیاسهای اساسی آدلری (سبک زندگی) بین زوجین ۵۳
- جدول ۷-۴: همبستگی خرده مقیاس های پرسشنامه زوجی اینریچ بین زوجین ۵۴
- جدول ۸-۴: همبستگی خرده مقیاس های پرسشنامه عمل به باورهای دینی بین زوجین ۵۴
- جدول ۹-۴: همبستگی خرده مقیاس های سبک زندگی و رضایت زناشویی در بین زوجین ۵۵
- جدول ۱۰-۴: همبستگی خرده مقیاس های سبک زندگی و عمل به باورهای دینی در بین زوجین ۵۶
- جدول ۱۱-۴: همبستگی خرده مقیاس های عمل به باورهای دینی و رضایت زناشویی در بین زنان و مردان ۵۷
- جدول ۱۲-۴: نتیجه کلی معناداری رگرسیون عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی ۵۸
- جدول ۱۳-۴: رگرسیون چندگانه بین متغیرهای پیش بین با رضایت زناشویی زوجین ۵۸
- جدول ۱۴-۴: رگرسیون چندگانه گام به گام به روش پیش رونده ۵۹
- جدول ۱۵-۴: نتیجه کلی معناداری رگرسیون عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی به تفکیک جنسیت ۶۰
- جدول ۱۶-۴: رگرسیون چندگانه بین متغیرهای پیش بین با رضایت زناشویی مردان و زنان به تفکیک ۶۰
- جدول ۱۷-۴: رگرسیون چندگانه گام به گام به روش پیش رونده به تفکیک جنسیت (اثر عمل به باورهای دینی بر رضایت) ۶۱
- جدول ۱۸-۴: نتیجه کلی معناداری رگرسیون سبک زندگی بر رضایت زناشویی ۶۱
- جدول ۱۹-۴: رگرسیون چندگانه بین مؤلفه های سبک زندگی با رضایت زناشویی زوجین ۶۲
- جدول ۲۰-۴: رگرسیون چندگانه گام به گام به روش پیش رونده (اثر سبک زندگی بر رضایت زناشویی) ۶۲
- جدول ۲۱-۴: نتیجه کلی معناداری رگرسیون سبک زندگی بر رضایت زناشویی به تفکیک جنسیت ۶۳
- جدول ۲۲-۴: رگرسیون چندگانه بین مؤلفه های سبک زندگی با رضایت زناشویی مردان و زنان به تفکیک ۶۳
- جدول ۲۳-۴: رگرسیون چندگانه گام به گام به روش پیش رونده به تفکیک جنسیت (اثر سبک زندگی بر رضایت زناشویی) ۶۴
- جدول ۲۴-۴: نتیجه کلی معناداری رگرسیون سبک زندگی و عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی ۶۵
- جدول ۲۵-۴: رگرسیون چندگانه بین مؤلفه های سبک زندگی و عمل به باورهای دینی با رضایت زناشویی زوجین ۶۵
- جدول ۲۶-۴: رگرسیون چندگانه گام به گام به روش پیش رونده (اثر سبک زندگی و عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی)..... ۶۶
- جدول ۲۷-۴: نتیجه کلی معناداری رگرسیون سبک زندگی و عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی به تفکیک جنسیت ۶۷
- جدول ۲۸-۴: رگرسیون چندگانه بین مؤلفه های سبک زندگی و عمل به باورهای دینی با رضایت زناشویی مردان و زنان ۶۷

- جدول ۴-۲۹: رگرسیون چندگانه گام به گام به روش پیش رونده به تفکیک جنسیت (اثر سبک زندگی و عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی) ۶۸
- جدول ۴-۳۰: همبستگی خرده مقیاس های سبک زندگی آدلر و رضایت زناشویی در بین زنان و مردان ۶۹
- جدول ۴-۳۱: همبستگی خرده مقیاس های سبک زندگی و عمل به باورهای دینی در بین زنان و مردان ۷۰
- جدول ۴-۳۲: همبستگی خرده مقیاس های عمل به باورهای دینی و رضایت زناشویی در بین زنان و مردان ۷۱

فهرست اشکال

- شکل ۴-۱: نمودار میزان تحصیلات زوجین به تفکیک زن و مرد ۴۹
- شکل ۴-۲: میانگین مقیاس های اساسی آدلری BASIS-A ۵۰
- شکل ۴-۳: میانگین ابعاد پرسشنامه زوجی اینریج ۵۱
- شکل ۴-۴: میانگین ابعاد مقیاس عمل به باورهای دینی (معبد) ۵۲

فصل یکم

کلیات پژوهش

مقدمه

خانواده کانون اصلی حفظ سنت و رسوم و ارزش‌های والا و مورد احترام و شالوده مستحکم مناسبات پایدار اجتماعی است (سیف، ۱۳۶۸). به این ترتیب می‌توان ادعا کرد که روابط مابین همسران در غالب یک زندگی موفق، سالم و شاد، نقشی به سزا و غیرقابل انکار بر حفظ سلامت و سعادت جامعه بر عهده دارد. رضایت زندگی از جمله مهمترین نشانگرهای زندگی شاد و سالم است؛ از این رو پژوهشگران بسیاری به دنبال تبیین رضایت زناشویی بر اساس عوامل مؤثر بوده‌اند، از مهمترین متغیرهای پیش‌بین رضایت زناشویی سبک زندگی (علیزاده و هاشمی، ۱۳۷۸) و باورهای مذهبی و عمل به این باورها بوده است (موسوی، ۱۳۷۵).

خانواده را می‌توان حاصل کنش متقابل بین زن و مردی دانست که با پایبندی به شرایط قانونی مراسمی برای زناشویی خود برگزار کرده که بدان ازدواج گویند (کارلسون^۱، ۱۹۶۳). برای تعدادی از زوجها، ازدواج و رابطه زناشویی با این تصور شروع می‌شود که "تنها مرگ ما را از هم جدا می‌سازد"، اگرچه در روزهای نخستین رابطه زناشویی احساس تعهد زن و مرد نسبت به یکدیگر دائمی است، ولی در برخی مواقع این تعهد همیشگی نیست (اسپریکر، وینزیل و هاروی^۲، ۲۰۰۸). از مهم‌ترین عوامل تضمین‌کننده و تداوم زندگی مطلوب، رضایت زناشویی است. همسران در یک زندگی زناشویی موفق و با دوام و توأم با رضایت، به یکدیگر احترام می‌گذارند. هر یک از همسران بعضی ویژگی‌ها یا توانایی‌های قابل احترام را در دیگری می‌یابد. در مطالعه رضایت زناشویی بایستی توجه داشت که عوامل بسیاری در ایجاد آن دخالت داشته که این عوامل ممکن است از زوجی به زوج دیگر و از فرهنگی به فرهنگی دیگر متفاوت باشد. در مطالعات مربوط به علل رضایت زناشویی می‌توان سه دیدگاه را برشمرد. نخستین دیدگاه، علل درون فردی سازگاری^۳ را مطرح می‌کند. دیدگاه دوم، به مسائل بین فردی توجه دارد. بر اساس این دیدگاه، مشکل اصلی زوج‌های مسئله‌دار به ناسازگاری زوجها و ضعف در مهارت‌های اجتماعی برمی‌گردد (پرلمان^۴، ۱۹۸۸ به نقل از بنی‌اسدی، ۱۳۸۱). دیدگاه دیگر دیدگاهی ترکیبی است که بر اساس آن بسیاری از پژوهشگران باور دارند که هر دو عامل تعامل‌های بین فردی و صفات شخصیتی در کیفیت روابط زوجین اهمیت دارند (کافین، هاستون و هاتس^۵، ۲۰۰۲).

1 . Karlson

2 . Sprecher, Wenzel & Harvey

3 . Inter Personal Adjustment

4 . Perelman

5 . Caughin ,Huston & Houts

بیان مسئله

برخی از عوامل مؤثر بر رضایت زناشویی عبارت است از سن ازدواج، اعتقادات مذهبی، ویژگی‌های شخصیتی، توانایی درک همسر، مهارت‌های ارتباطی، تعهد، مدت زمان ازدواج، فرزندان، تناسب تحصیلی، مسائل مالی، مسائل جنسی، اقوام و آشنایان (عامری، ۱۳۸۱)؛ در حالیکه پسندیده (۱۳۸۴) داشتن تشابهات در مسائل اعتقادی، رشد عاطفی، سطح اقتصادی، طبقه اجتماعی، وضعیت تحصیلی، ابراز عشق، توافق در روابط جنسی و برخورداری از مهارت‌های ارتباطی را از عوامل تأمین کننده رضایت زناشویی برشمرده است. همانطور که ارائه شده تمامی عوامل مذکور را می‌توان به دو دسته عوامل بین فردی و درون فردی (صفات شخصیتی) تقسیم کرد. بسیاری از عوامل ارائه شده در لوای عوامل بین فردی را می‌توان تحت عنوان سبک زندگی و کیفیت زندگی زناشویی مطالعه کرد و از بین عوامل درون فردی (صفات شخصیتی)، عمل به باورهای دینی از جمله مهمترین متغیرهایی است که بر رضایت زناشویی تأثیرگذار است. در مطالعه حاضر دیدگاه ترکیبی مدّ نظر بوده است تا بتوان به اطلاعات دقیق‌تر و قابل اطمینان‌تری دست یافت.

سبک زندگی عنوانی است که به کلیه فعالیت‌های فرد در طول زندگی اطلاق می‌شود که تقریباً دارای ثبات نسبی نیز باشند. آدلر (شولتز و شولتز، ۲۰۰۵، ترجمه سیدمحمدی، ۱۳۸۶) الگوی منحصر به فردی از خصوصیات، رفتارها و عادت‌ها را که از طریق آنها اهداف زندگی پیگیری می‌شود را سبک زندگی می‌نامد. این الگو شامل روابط اجتماعی، روابط خانوادگی، فعالیت‌های فیزیکی، معنویت، ایمنی، آرامش و تغذیه می‌شود. سبک زندگی تعیین می‌کند که به کدام جنبه‌های محیط توجه کنیم یا آنها را نادیده بگیریم و چه نگرش‌هایی داشته باشیم. نتایج مطالعات متعددی از قبیل قربانعلی‌پور (۱۳۸۴)؛ قربانعلی‌پور، فراهانی، برجعلی و مقدس (۱۳۸۷)؛ یوسفی، عابدین، فتح‌آبادی و تیرگیری (۱۳۹۰) حاکی از آن بوده است که تغییر در سبک زندگی باعث افزایش رضایت زناشویی شده است. همچنین الماسی، خبیری، فراهانی و حمایت‌طلب (۱۳۸۹) نشان دادند که بین سبک زندگی و رضایت زناشویی در ورزشکاران و افراد عادی رابطه معناداری وجود دارد. تأثیر سبک زندگی با رویکرد آدلر بر افزایش رضایت زناشویی در دو کار آزمایشی بر روی همسران جانبازان (علیزاده و هاشمی، ۱۳۷۸) و بر روی پرستاران متأهل زن (پورغفاری، پاشا و عطاری، ۱۳۸۸) نیز نشان‌دهنده رابطه علت معلولی سبک زندگی و رضایت زناشویی است.

باورهای دینی مجموعه اقدامات، رفتارها، باورها و نگرش‌هایی است که در ارتباط با اصول دین، فروع دین، و دیگر حیطه‌های مرتبط با مذهب عنوان می‌شود. مذهب به مجموعه‌ای از جهان‌بینی و ایدئولوژی اطلاق می‌شود که تلقین آنها می‌تواند شیوه زندگی فرد را تعیین کند. باورهای دینی به معنای خاص همیشه باورهای مشترک جماعت معینی هستند که از گرویدن خویش به آن باورها و عمل کردن به مناسک همراه با آنها به

خود می‌بالد. این باورها نه اینکه به عنوان امری فردی توسط همه اعضای جماعت پذیرفته شده باشند، بلکه در حکم امری متعلق به تمامیت گروه تلقی می‌شوند و جزیی از وحدت گروه را تشکیل می‌دهند (دورکیم، ۱۹۱۲ ترجمه پرهام، ۱۳۸۳). اسپروسکی^۱ و هاگستون^۲ (۱۹۷۸) نشان داده‌اند افرادی که برای مدت طولانی با هم زندگی می‌کنند مذهب را به عنوان مهم‌ترین عامل رضایت‌مندی در ازدواج تلقی می‌کنند؛ همچنین گلین^۳ و پوز (۱۹۸۸) انجام اعمال مذهبی (از جمله رفتن به کلیسا) را بیش از دیگر متغیرها در تبیین رضایت زناشویی مؤثر دانسته‌اند. جرنیگان و ناک^۴ بعد از بررسی تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که مذهب مهم‌ترین عامل ثبات و پایداری در ازدواج است. ماهونی، پارگامنت، چول، اسوانک، اسکات، امری و ری^۵ (۱۹۹۹) و موسوی (۱۳۷۵) عمل به باورهای دینی را از مهمترین عوامل مؤثر بر رضایت زناشویی برشمرده‌اند. مذهب و ارزش‌های معنوی نقش‌های بسیار مهمی در زندگی افراد در سرتاسر دنیا ایفا می‌کند. در همین راستا، مطالعات بسیاری از جمله آلیسون^۶ (۱۹۹۱)؛ گریلی^۷ (۱۹۹۱) رابطه بین مذهب و بهزیستی زناشویی را نشان داده‌اند. استیسی^۸ در کتاب خود این نتیجه را نشان داده است که شرکت در مراسم‌های مذهبی و نگرش معنوی کیفیت زندگی زناشویی را نسبت به دیگر متغیرها بیشتر بالا می‌برد.

با توجه به آنکه یکی از مهمترین شاخص‌های بررسی کیفیت روابط زناشویی و تضمین‌کننده پایداری زندگی رضایت زناشویی است و از مهمترین عوامل تبیین‌کننده رضایت زناشویی سبک زندگی و عمل دینی است، بنابراین مسأله پژوهش حاضر تبیین و پیش‌بینی میزان رضایت زناشویی در بین زنان متأهل تهرانی بر اساس سبک زندگی و عمل به باورهای دینی است.

اهمیت و ضرورت پژوهش

اهمیت و ضرورت پژوهش حاضر را می‌توان از چند مورد واکاوی قرار دارد. نخست اینکه، میزان متغیرهای مورد مطالعه به صورت منفرد به منظور روشن شدن وضعیت موجود روشن می‌شود. بدین ترتیب میزان رضایت زناشویی در بین زنان متأهل تهرانی مشخص می‌شود. این موضوع از آن جهت دارای اهمیت است که اکثر پژوهشگران حیطه خانواده رضایت زناشویی را از مهمترین عوامل ثبات و پایداری زندگی می‌دانند. بنابراین با در نظر گرفتن نقشی که رابطه زناشویی می‌تواند بر پایداری زندگی و در نهایت سلامت جامعه داشته باشد، اهمیت شناسایی میزان رضایت زناشویی بیش از پیش نمایان می‌شود. از سوی دیگر

- 1 . Sparawski
- 2 . Houghston
- 3 . Glenn
- 4 . Jernigan & Nock
- 5 . Mahoney, Pargament, Jewell, Swank, Scott, Emery & Rye
- 6 . Ellison
- 7 . Greeley
- 8 . Stacey

بسیاری مواقع، اجرای موفق مسئولیت‌های شغلی، اجتماعی و تربیتی افراد تحت‌الشعاع رضایت زناشویی آنها قرار می‌گیرد. وقتی افراد با تشنج خاطر و رضایت زناشویی پایین به انجام بسیاری از وظایف خود می‌پردازند، فقدان انرژی و تمرکز حواس و گاهی کمبود انگیزه و از دست دادن هدف، مانع ایفای نقش موثر آنها می‌شود. بنابراین رضایت زناشویی گاهی عامل ضروری برای پیشرفت جامعه محسوب می‌شود (مهدویان، ۱۳۷۷). رضایت و انطباق زناشویی موضوعاتی کاملاً شخصی هستند و رضایت شخصی از سایر جنبه‌های زندگی، احتمالاً رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این مطالعه همچنین میزان دیگر متغیرهای مورد مطالعه از جمله سبک زندگی، عمل به باورهای دینی و کیفیت زندگی زناشویی نیز به عنوان عوامل اصلی تبیین‌کننده رضایت زناشویی روشن می‌شود. از کاربردهای این پژوهش می‌توان در زوج‌درمانی (اقدامات آزمایشی و یا مشاوره‌ای) یعنی اقدامات بعد از ازدواج نیز بهره برد و هم به منظور انتخاب همسر مشاوره‌های مفیدی بر اساس متغیرهایی از قبیل سبک زندگی و میزان عمل به باورهای دینی توسط مشاوران و روانشناسان ارائه شود.

اهداف پژوهش

هدف کلی پژوهش حاضر مطالعه رابطه بین سبک زندگی و عمل به باورهای دینی با رضایت زناشویی در بین زوجین تهرانی است.

برای دستیابی به هدف کلی فوق، اهداف زیر پیگیری می‌شوند:

- ۱- مطالعه رابطه در خرده مقیاس‌های اساسی آدلری بین زوجین
- ۲- مطالعه رابطه در خرده مقیاس‌های پرسشنامه زوجی اینریچ بین زوجین
- ۳- مطالعه رابطه بین عمل به باورهای دینی در زوجین
- ۴- مطالعه رابطه بین سبک زندگی و رضایت زناشویی زوجین
- ۵- مطالعه رابطه بین سبک زندگی و عمل به باورهای دینی زوجین
- ۶- مطالعه رابطه بین عمل به باورهای دینی و رضایت زناشویی زوجین
- ۷- مطالعه تأثیر عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی زوجین
- ۸- مطالعه تأثیر سبک زندگی بر رضایت زناشویی زوجین
- ۹- مطالعه تأثیر عمل به باورهای دینی و سبک زندگی بر رضایت زناشویی زوجین

فرضیه های پژوهش

فرضیه کلی پژوهش حاضر را می توان چنین بیان داشت که بین سبک زندگی و عمل به باورهای دینی با رضایت زناشویی رابطه وجود دارد. این فرضیه کلی را می توان در قالب فرضیه های اختصاصی زیر بیان کرد:

- ۱- در خرده مقیاس های اساسی آدلری بین زوجین رابطه وجود دارد.
- ۲- در خرده مقیاس های پرسشنامه زوجی اینریچ بین زوجین رابطه وجود دارد.
- ۳- بین عمل به باورهای دینی در زوجین رابطه وجود دارد.
- ۴- بین سبک زندگی و رضایت زناشویی زوجین رابطه وجود دارد.
- ۵- بین سبک زندگی و عمل به باورهای دینی زوجین رابطه وجود دارد.
- ۶- بین عمل به باورهای دینی و رضایت زناشویی زوجین رابطه وجود دارد.
- ۷- عمل به باورهای دینی بر رضایت زناشویی زوجین تأثیر دارد.
- ۸- سبک زندگی بر رضایت زناشویی زوجین تأثیر دارد.
- ۹- عمل به باورهای دینی و سبک زندگی بر رضایت زناشویی زوجین تأثیر دارد.

تعریف نظری و عملیاتی

رضایت زناشویی

تعریف مفهومی: رضایت زناشویی سازه ای تک بعدی است؛ یک پدیده درون فردی بوده و در واقع تفسیری ذهنی از ازدواج توسط فرد متأهل است. رضایت زناشویی عبارت است از منطبق بودن رفتارهای اجتماعی زناشویی زوجین با یکدیگر و وجود تعادل منطقی بین نیازهای مادی و معنوی زوجین (رفیع پور و طروقی، ۱۳۷۴).

تعریف عملیاتی: منظور از رضایت زناشویی در پژوهش حاضر نمره ای است که فرد از پرسشنامه فرم کوتاه اینریچ (ترجمه آسوده و همکاران، ۱۳۸۹) به دست آورده است.

سبک زندگی

تعریف مفهومی: سبک زندگی عنوانی است که به کلیه فعالیت‌های فرد در طول زندگی اطلاق می‌شود که تقریباً دارای ثبات نسبی نیز باشند. آدلر الگوی منحصر به فردی از خصوصیات، رفتارها و عادت‌ها که از طریق آنها اهداف زندگی پیگیری می‌شود را سبک زندگی می‌نامد (شولتز و شولتز، ۲۰۰۵، ترجمه سیدمحمدی، ۱۳۸۶). این الگو شامل روابط اجتماعی، روابط خانوادگی، فعالیت‌های فیزیکی، معنویت، ایمنی، آرامش و تغذیه می‌شود.

تعریف عملیاتی: منظور از سبک زندگی در این پژوهش نمره‌ای است که فرد از پرسشنامه مقیاس‌های اساسی آدلری برای موفقیت بین فردی - نسخه بزرگسالان (BASIS-A) به دست آورده است (بشیری، علیزاده و کرمی، ۱۳۸۶).

عمل به باورهای دینی

تعریف مفهومی: باورهای دینی مجموعه اقدامات، رفتارها، باورها و نگرش‌هایی است که در ارتباط با اصول دین، فروع دین، و دیگر حیطه‌های مرتبط با مذهب عنوان می‌شود. مذهب به مجموعه‌ای از جهان‌بینی و ایدئولوژی اطلاق می‌شود که تلقین آنها می‌تواند شیوه زندگی فرد را تعیین کند.

تعریف عملیاتی: در این پژوهش منظور از عمل به باورهای دینی، نمره‌ای است که فرد از آزمون "معبد" (گلزاری، ۱۳۸۰) کسب کرده است.

فصل دوم

مستند پژوهش